

Vztahy Čína - USA. Studená válka nebo chladný mír?

- editor007 | 19. června 2024

ČÍNA / USA: Plynule přecházíme od záležitostí zašlých dob k současnému stavu (připomenu - 10. října 2023 !), nutno podotknout, že historiografie problematiky je objektivně chudší, autentických pramenů je stále málo, takže je třeba soudit podle jednoznačných faktů, na základě již zjištěné dynamiky strategií a taktiky stran.

Potíž je však v tom, jak se zdá, že se Spojené státy se přesto rozhodly revidovat Nixonovu strategii (vydělat peníze z Číny, podkopávat moc KSČ svým ekonomickým a sociálním vlivem zevnitř) a dospěly k poznání, že ČLR je nyní hlavní výzvou její hegemonii. Ale ani s tímto závěrem není vše tak jednoduché. Cikcak ve vztazích mezi USA a Čínou nabral za posledních deset let takovou rychlost, že se začíná zdát, že samotné vedení USA nechápe, co má dělat. Zmatek lze vysvětlit tím, že ve vládnoucích kruzích se odehrává boj mezi různými přístupy, podobný tomu, co se stalo na počátku 70. let, kdy došlo k „zlomu“ kvůli neochotě uznat ČLR a navázat s ní vztahy.

Sociální setrvačnost (inerce) je monstrózní síla, která se někdy projevuje na velké, skutečně historické vzdálenosti. V jistém smyslu jsou k ní náchylní i lidé, kteří dělají politická rozhodnutí, zvláště když se ohryzávají jako pavouci ve sklenici. Vyvinout kompromisní kurs v prostředí vzájemně si konkurujících sil, které mají na jedné straně zájmy v Číně, na druhé straně trpí konkurencí čínského kapitálu a obávají se skutečného vojenského konfliktu, není snadný úkol. V takové situaci se stávající třicetiletý status quo stává obzvláště stabilním.

Americké záležitosti však zjevně nejsou tak špatné, aby sjednotily korporátní a politické elity do jediného impulsu k boji proti čínskému komunismu stejným způsobem, jako tomu bylo po Druhé světové válce se sovětským komunismem. Nebo jinak: Čína není tak silná, hrozba „siŤinpingismu“ není tak jasná, jako byla svého času hrozba SSSR a stalinismu. A pokud se samotné Spojené státy nebojí čínských komunistů, až se jim třesou kolena, co pak můžeme říci o „spojencích“ v Evropě. Tam jsou obecně vůči pokusu o zahájení nové studené války s Čínou extrémně chladní a raději hrají malou, ale svou vlastní hru.

S Čínou je to v tomto ohledu jednodušší - vedení KSČ pokračovalo v rozvíjení svého starého strategického plánu se vši silou, aniž by nějak zvláště reagovalo na „starání se“ svých oponentů.

Navíc pozorně sledující vývoj událostí na konci roku 2013 - začátku roku 2014 na Ukrajině se čínské úřady po „horkých stopách“ poučily a bez větších potíží „přežvýkaly“ svůj místní Majdan v Hong Kongu, rovněž organizovaný s pomocí CIA, MI6 a dalších Sorosáků. Poté, co KSČ v témže roce 2014 rozdrtila protesty „deštníkové revoluce“, poučila se z událostí o metodách prevence, varování a boje proti taktice „oranžových revolucí“, ztratila obecně veškerý strach z hlavního „oštěpu“ nixonské strategie USA proti ČLR. A idea byla jaká? Zkorumpovat čínskou společnost pod vlivem západního kapitálu, západního ekonomického a politického modelu, s cílem zorganizovat ve správnou chvíli rozsáhlý převrat, opakovat Tchien-an-men s pozitivním výsledkem pro sebe (USA). A pokud se to nepovedlo ani v Hong Kongu (čínsky Siang-kang), kde značná část populace stále blahem slintá nad anglickou korunou a funguje celý disidentský underground, tak co si pak budeme povídat o Pekingu.

Navíc v Hongkongu nedošlo ani k vojenskému potlačení, i když taková vyhlídka, soudě podle vývoje událostí, byla viditelná. Si Ťin-pchingovo odhodlání dokonce předčilo Tengovo odhodlání, za něhož ještě v roce 1989 panovaly ve vedení strany značné nepokoje. Ale nejdůležitější je, že reakce

samotné čínské společnosti byla extrémně jasná: plná podpora současné vládě a potlačení prozápadní „agendou“ vzbouřeného hongkongského lidu. Události v Hongkongu spustily v Číně vlnu vlastenectví a antiamerikanismu, na které KSČ obratně jela.

Srovnávat protesty v Pekingu v roce 1989 a protesty v Hongkongu v roce 2014 se může zdát nespravedlivé kvůli místu a rozsahu následků. Ale ve skutečnosti by ztráta Hongkongu pro KSČ byla skutečnou politickou katastrofou, která by ohrozila celou její existenci. Faktem je, že „návrat do původního přístavu Siangjangu a Àoménu“ (tj. Hongkong a Macao) v 90. letech 20. století je v očích obyčejných Číňanů nejdůležitějším politickým úspěchem KSČ. To je tak silná „výztuha“ autority čínských komunistů, že díky tomu jsou lidé ochotni jim odpustit, když ne všechno, tak hodně.

Po roce 2014 se protesty v Hongkongu v roce 2019 znovu opakovaly a podezřele se shodovaly se zhoršujícími se ekonomickými rozpory na straně Spojených států. Ale navzdory tomu, že v nich oficiální Peking viděl pokus o vzpouru, už to bylo žalostné zdání aktivity Majdanu. Do té doby úřady obklíčily demonstranty ze všech stran, vybudovaly kompetentní linii chování a obrany, rychle ideologicky a organizačně izolovaly aktivisty od mas.

Jinými slovy, Spojené státy rukama hongkongských lidí skutečně zasáhly nejzranitelnější místo diktatury KSČ. Dovolte mi připomenout, že podle principu „jedna země, dva systémy“ kapitalistický systém v ekonomice a politice, který se zformoval pod britskými koloniálními úřady, zůstane v Hongkongu až do roku 2050. Hongkong, stejně jako Macao, je stát ve státě s vlastní ekonomickou zónou a politickou strukturou. Čili teoreticky je tam westernizace společnosti a vliv západních agentů silný jako nikde jinde.

Neúspěšný pokus přes Hongkong zasáhnout centrální vládu v ČLR měl vyvolat mezi americkými stratégy a taktiky diskusi o Číně o účinnosti zvolených metod boje proti KSČ. Nicméně hlavním faktorem ve prospěch opuštění Nixonova dědictví, jak již bylo zmíněno, byl čínský projekt „Hedvábná stezka“. Američané dlouho a sebevědomě přesvědčovali sebe i všechny, že globalismus je vynálezem amerického ducha svobody a podnikání, který nahrazuje staré zaprášené kolonialismy, imperialismy a „ideologismy“. Když se tedy Čína odvážila zahájit globalistický proces, který je obešel, vyvolalo to uražené vystřízlivění, že ztrácejí své dominantní postavení na světovém trhu.

Na pozadí této situace získává zahraničněpolitický segment kandidáta a poté program amerického prezidenta Trumpa silné protičínské rysy. Trump obviňuje Čínu nejen a ani ne tak z ohrožení americké dominance ve světě, ale z vnitřních ekonomických problémů své země. Musíme přiznat uznání americkým politickým stratégům, kteří jako nikdo jiný na světě vědí, jak oklamat voliče. Ukazuje se, že Číňané mohou za deindustrializaci Spojených států, za ztrátu pracovních míst, za vznik obchodní nerovnováhy a za nárůst globální inflace. A ne americké korporace, které nedělaly nic jiného, než že vyvážely kapitál do Číny a dovážely čínské zboží do Spojených států. Na vině nejsou oni, ale darebáci Chu a Si, kteří postavili elektrárny, silnice, přístavy a obchodní flotilu, nastavili nízký směnný kurz a poskytli vládní záruky za bezpečnost investic, aby byly pro Američany výhodnější.

„Nemůžeme dovolit Číně znásilňovat naši zemi,“ křičel Trump. To je případ, kdy padouch, který obět znásilnil, nejen říká, že je to „její vlastní vina“, ale také tvrdí, že byla tak dobrá, že on sám by měl být považován za obět znásilnění. Nejvyšší mistrovství goebbelsismu, tedy „politologických věd“.

Pravda, rok 2017 - první rok Trumpova prezidentství - se stal zvláštním ve vztazích mezi Spojenými státy a Čínou. Nově zvolený prezident USA se setkal s prezidentem Si v Americe a poté odcestoval do Číny. Země si vyměňovaly komplimenty a uzavřely řadu velkých smluv, které byly později zrušeny. Trump dokonce prohlásil, že za všechny problémy ve Spojených státech nemohou Číňané, ale Obama. A prezidentovi řečníci objasnili, že tweet, že globální oteplování bylo speciálně

vynalezeno v Číně, byl vtíp.

Shrneme-li všechny známé znaky těch jednání a prohlášení, pak můžeme říci, že šlo o kovbojskou diplomacii v Trumpovském stylu. Snažil se urychleně vyřešit čínský problém, setkat se s Siem, hodit mu nějaké peníze a ukázat mu, kdo je tu šéf. Vystřelit do vzduchu diplomatický varovný výstřel. Trump udělal něco podobného s Kim Čong-unem. Ale ani tady, ani tam to nešlo. Hned příští rok byla zahájena epická obchodní válka.

Období od roku 2018 do současnosti lze v čínsko-amerických vztazích objektivně charakterizovat jako období maximální degradace a rozvoje konfrontace, ovšem za podmínky extrémní ekonomické propojenosti obou zemí.

Na straně USA stará rozporuplná divergence politické a ekonomické sféry postupně přechází v jednotný nepřátelský postoj, ale ekonomika to neumožňuje rychle kvůli vzájemné závislosti výroby a prodeje. Politické kolísání amerického vedení, o kterém bude řeč níže, tak či onak zapadá do tohoto obecného vektoru sklouzávání směrem k nové studené válce.

Ze strany Číny dochází k maximálnímu oddalování nevyhnutelné studené války, pokusu jaksi ze subjektivního hlediska zpomalit rozvoj konfrontace a získat čas. Vedení ČLR však zároveň nedělá žádné skutečné ústupky a je připraveno pouze na nekonečné diskuse a konzultace.

Příkladem čínského kurzu k urovnání vztahů se Spojenými státy jsou postoje ČLR k jadernému programu KLDK a ukrajinskému konfliktu. V obou případech je ČLR formálně neutrální, bojí se obvinění z účasti na jasně protiamerických vojensko-politických procesech.

Severní Korea je jedinou zemí, která má s Čínou dohodu o poskytnutí vojenské pomoci v případě útoku. Posílení jejího vojenského potenciálu jaderným arzenálem je pro ČLR naprosto výhodné. Čína, aby se zalíbila Spojeným státům, se ale staví proti jaderným zbraním Severní Koreje.

S Ukrajinou je situace podobná. Na jedné straně Čína viní z konfliktu NATO a Spojené státy, vyjadřuje podporu právu Ruské federace na zajištění bezpečnosti a na druhé straně prosazuje příměří a územní celistvost Ukrajiny. Diplomacická nedůslednost ČLR je spojena především s její politikou oddalování nevyhnutelné konfrontace.

Ve skutečnosti není známo, zda Čína poskytuje pomoc KLDK v jaderných a raketových technologiích nebo například Ruské federaci v rámci zpravodajských údajů. Američané také nespěchají s tím, aby obviňovali Číňany, protože tím jim plně rozvážou ruce.

Rozdíl v přístupech k bilaterálním vztahům ponechává iniciativu na Spojených státech. Trump, v pokračování své protičínské rétoriky během svého prezidentského období, podnikl dva po sobě jdoucí pokusy zahájit preventivní a zdrcující úder na Čínu. Nejprve v oblasti ekonomiky, poté v politice.

Původní myšlenkou bylo podkopat hospodářský růst Číny zahájením obchodní války. Kolaps ekonomiky ČLR měl způsobit krizi v její zahraničněpolitické činnosti a donutit ji opustit projekt Hedvábné stezky.

Smyslem obchodní války vyhlášené americkou vládou v roce 2018 bylo zničit podmínky pro odliv kapitálu do Číny a příliv čínského zboží na americký domácí trh. Ve skutečnosti mluvíme o obvyklém protekcionismu se zavedením cel: na solární panely - o 30 %, ocel - o 25 %, zařízení a stroje - o 20 %, hliník - o 10 %. To mělo podle logiky iniciátorů obchodní války vrátit výrobu do Spojených států a způsobit krizi z nadvýroby v samotné Číně. Maximální trumpovská rozhodnost ve slovech však byla kompenzována maximální nezávislostí a sobectvím podnikání. Vedení USA místo toho, aby spojilo hlavní vlastníky „továren, novin, lodí“ a přesvědčilo je o strategické platnosti jejich akcí pro jejich

vlastní zájmy, zvolilo formální právní regulaci. Ale moc v Americe není dekret pro obchod. Všechny Trumpovy pokusy se proto ukázaly jako polovičaté, bylo odhaleno milion právních klíčků, ale co je nejdůležitější, americká vláda vlastními činy uvolnila ruce vlastníkům komodit ke zvýšení cen na domácím trhu.

Jedním z nejdůležitějších prvků obchodní války byl psychologický efekt. Kroky Trumpovy vlády byly široce pokryty v západním tisku, stovky článků a zpráv předpovídaly bezprostřední kolaps čínské ekonomiky, ať už s rozumem nebo bez něj. Stručně řečeno, byl tam prvek zastrašování, včetně čínské veřejnosti. To však nefungovalo, především proto, že v Číně existuje vysoká míra důvěry v úřady a tok informací je cenzurován.

O výsledcích obchodní války pro Spojené státy, Čínu a globální ekonomiku bylo napsáno mnoho článků a vydáno mnoho zpráv. Podle zaměření autorů jsou uvedeny různé údaje a zdůvodněny různé závěry. Z hlediska vývoje vztahů mezi Čínou a Spojenými státy je však následující neoddiskutovatelné. Trump se nestal velkým reformátorem hospodářské politiky USA. Nebylo možné zkolabovat ekonomiku ani výrazně zpomalit tempo růstu Číny. Projekt Hedvábná stezka a program Made in China 2025 se nepodařilo podkopat. Reindustrializaci ve Spojených státech nebylo možné spustit v požadovaných objemech.

Hlavním důvodem neúspěchu obchodní války pro Spojené státy byl samotný trh se svými bouřlivým chaosem zájmů účastníků. Za prvé, kapitál nijak nespěchal, aby splnil státem uloženou disciplínu. Za druhé, závislost čínské ekonomiky na té americké se ukázala jako přeceněná (na tak obrovském a nepřehledném trhu, jako je ten globální, je extrémně těžké něco adekvátně spočítat). Zatřetí, zasáhnout ekonomiku obchodními omezeními, z nichž značná část je direktivně plánována a kontrolována vládou, není obecně příliš efektivní a vedení ČLR zcela otevřeně čelilo snižování cel ve vývozu rozšířením domácí poptávky. V důsledku obchodní války vzrostly spotřebitelské ceny ve Spojených státech a klesly v Číně. Liberální ekonomové to budou přičítat úspěchu Trumpovy politiky, když uvidí nárůst atraktivity americké ekonomiky a pokles čínské ekonomiky, ale praxe ukazuje, že tato dogmata fungují pouze na papíře specializovaných publikací. Aktuálně příspěvek spotřeby k hospodářskému rozvoji Číny podle čínských úřadů již dosáhl 77 %.

Jediné, v šem Čína prohrála, je pokles investic. Čínský pracovní trh však za vlády Si Ťin-pchinga dávno ztratil svou někdejší atraktivitu, mzdy neustále rostou a samotné čínské firmy často přesouvají výrobu do zahraničí. To nemělo zásadní dopad na ekonomickou situaci země. Zejména s ohledem na otřesy, které během pandemie způsobila v ekonomice samotná čínská vláda.

Pro svět bylo hlavním výsledkem obchodní války a „nové reality“, která se objevila (protože ani jedna ze stran dosud neuvolnila cla), konečné omezení globalizace, kterou Západ prosazoval již třicet let.

Vedení USA po porážce v obchodní válce vyhlásilo Číně novou studenou válku a pokusilo se sjednotit Evropu pod ideologií antikomunismu podle starých dobrých vzorů z 50. let.

Vedení USA si uvědomilo selhání svých akcí v ekonomické sféře a rozhodlo se zvýšit sázky a synchronizovat úsilí v politické sféře. V roce 2020, podle všech pravidel politického žánru, s jeho vlastní symbolikou (v Nixonově knihovně), nejgramotnější a nejnačtenější člen Trumpova týmu - ministr zahraničí Pompeo - pronesl historický projev o naprostém odmítnutí Nixonova odkazu ohledně Číny a začátek nové studené války proti komunismu. To mělo být předzvěstí změny strategického kurzu USA, především finančním a korporátním elitám a „spojeneckým“ vládám z Evropy.

Styl projevu nebyl zaměřen na externí publikum nebo voliče, ale byl adresován elitám. Obecně je Pompeův projev jedním z nejpříjemnějších, i když klamavých dokumentů v moderní historii. To je

vzácnost v americké politice, kde není zvykem nic říkat přímo.

“Mým cílem,” řekl Pompeo, “je objasnit, že hrozby pro Američany, na které se čínská politika prezidenta Trumpa snaží reagovat, jsou skutečné, a vyvinuli jsme strategii na ochranu těchto našich svobod.”

Jinými slovy, milí měsáči, magnáti, ideologové, premiéři, prezidenti a další důležití lidé, to, o čem Donald celý den tweetuje, není vtip, Čína nás brzy porazí.

„Jaké hmatatelné výsledky mohou Američané prokázat 50 let po zapojení do Číny? Potvrdily se teorie našich vůdců, kteří navrhli vývoj Číny směrem ke svobodě a demokracii? Je toto čínská definice oboustranně výhodné situace?”

A ústřední otázka z pohledu ministra zahraničí zní: Stala se Amerika bezpečnější? Dosáhli jsme větší pravděpodobnosti míru pro sebe a svět pro generace, které po nás následují?

Musíme přiznat hořkou pravdu. Musíme uznat tvrdou pravdu, která nás povede v následujících letech a desetiletích: pokud chceme svobodné 21. století, spíše než čínské století, o kterém Si Ťin-pching sní, staré paradigma slepého vzájemného styku s Čínou prostě nemůže přinést. Neměli bychom v tom pokračovat a neměli bychom se k tomu vracet.”

Jinými slovy, Nixon a jeho samolibá strategie jsou posláni na smetiště dějin, nastal čas rozhodné akce.

Pompeo vznesl samostatnou výhradu ke zrádné politice amerických korporací, ačkoliv se je bál, pravda, obvinil ve špatné ekonomice:

„Otevřeli jsme svou náruč čínským občanům jen proto, abychom viděli, jak Čínská komunistická strana využívá naši svobodnou a otevřenou společnost. Čína vyslala propagandisty na naše tiskové konference, do našich výzkumných center, na naše střední školy, na naše univerzity a dokonce i na naše rodičovské konference.

Odsunuli jsme na okraj své přátele na Tchaj-wanu, který následně rozkvetl v pulzující demokracii.

Poskytli jsme Čínské komunistické straně a samotnému režimu ČLR zvláštní ekonomické zacházení, jen abychom viděli, že ČKS trvala na zamlčování svých porušování lidských práv jako na ceně za povolení západních společností vstoupit do Číny.

Velvyslanec O'Brien nedávno uvedl několik příkladů: Marriott, American Airlines, Delta a United odstranily odkazy na Tchaj-wan ze svých firemních webových stránek, aby nerozhněvaly Peking.

V nepříliš vzdáleném Hollywoodu, epicentru americké tvůrčí svobody a samozvaných arbitrů sociální spravedlnosti, autocenzura potlačuje i ty nejmírnější nepříznivé zmínky o Číně.

Toto korporativní neodporování vůči KSC se děje po celém světě.

A jak úspěšná je tato firemní lojalita? Je tato lichotka odměněna? Dovolte mi citovat z projevu generálního prokurátora Barra. Ve svém projevu minulý týden řekl: “Nejvyšší ambicí čínských vládců není obchodovat se Spojenými státy, ale drancovat Spojené státy.”

Čína ukradla naše cenné duševní vlastnictví a obchodní tajemství, což způsobilo ztrátu milionů pracovních míst v celé Americe.

Ona vyvedl dodavatelské řetězce z Ameriky a pak do nich přidala prvek otrocké práce.

Ona udělala klíčové světové lodní trasy méně bezpečnými pro mezinárodní obchod.

Prezident Nixon jednou řekl, že se obával, že stvořil "Frankensteina" otevřením světa KSČ, a k tomu jsme právě dospěli."

V jistém smyslu má Pompeo pravdu, KSČ skutečně dokázala inteligentně využít chamtivosti, narcismu a nedbalosti Američanů a hrát na jejich hlavní slabost - peníze. Pompeovi však samozřejmě není cizí obscénnost a chvástání. Čína je přeci velká země s obrovským počtem obyvatel, tisíciletou historií a hlavním faktorem jejího růstu a přeměny ve světovou velmoc je čínský lid a jeho vůdci, nikoli obchod se Spojenými státy. A koncem 70. let se ČLR již stala průmyslovou, jadernou a vesmírnou velmocí bez Američanů a navzdory jejich sankcím a tlaku. Pompeo otevřeně připustil, že americká strategie vůči Číně selhala, ale připsal si hospodářské úspěchy Číny na svůj účet.

Protože se nepodařilo přesvědčit vlastní elity o čínské hrozbě, vedení USA, slovy ministra zahraničí, použilo zažloutlé konspekty z McCarthyho éry:

„Musíme mít na paměti, že režim KSČ je marxisticko-leninský režim. Generální tajemník ÚV KSČ Si Ťin-pching upřímně věří v neudržitelnou totalitní ideologii.

Právě tato ideologie určuje jeho dlouhodobou touhu po globální hegemonii čínského komunismu. Amerika již nemůže ignorovat zásadní politické a ideologické rozdíly mezi našimi zeměmi, stejně jako je nikdy neignorovala KSČ.

... My, svobodu milující země světa, musíme Čínu povzbudit ke změně, přesně tak, jak to chtěl prezident Nixon. Musíme Čínu přimět k kreativnějším a asertivnějším změnám, protože činy Pekingu ohrožují naše občany a naši prosperitu.

Musíme začít změnou způsobu, jakým naši občané a naši partneři vnímají Komunistickou stranu Číny. Musíme říct pravdu. K této verzi Číny nemůžeme přistupovat jako k normální zemi jako ke kterékoli jiné.

... Víme, že Lidová osvobozenecá armáda také není normální armáda. Jejím cílem je udržet absolutní vládu elit čínské komunistické strany a rozšířit čínské impérium, nikoli chránit čínský lid.

... Ale náš přístup nemůže být jednoduše rigidní. To pravděpodobně nepovede k požadovanému výsledku. Musíme také zapojit a posílit čínský lid - dynamický, svobodu milující lid, který se velmi liší od Komunistické strany Číny ... Po mnoho desetiletí naši vůdci ignorovali a zlehčovali slova statečných čínských disidentů, kteří nás varovali před charakterem režimu, se kterým se střetáváme.

... KSČ opakuje některé ze stejných chyb, jaké udělal Sovětský svaz - odcizení potenciálních spojenců, podkopání důvěry doma i v zahraničí a opuštění vlastnických práv a předvídatelného právního státu.

... Věřím, že svobodu můžeme bránit, protože svoboda sama o sobě je tak přitažlivá. Sledujte, jak se obyvatelé Hongkongu snaží emigrovat do zámoří, zatímco KSČ upevňuje svou kontrolu nad tímto hrdým městem. Mávají americkými vlajkami."

A všechno ve stejném duchu. Marxismus-leninismus znovu ohrožuje demokracii, to vše v boji proti zlému čínskému komunistickému impériu!

Je na Pompeových slovech něco pravdy? Myslím, že je.

Skutečně KSČ je marxisticko-leninská strana, která obratně uplatnila své přístupy při formování a rozvoji smíšeného ekonomického modelu, jako byl ten, který byl v Rusku v letech NEPu. Ale hrozby „světové revoluce“ a šíření čínského modelu někde mimo nebeskou říši jsou nadsázkou a fikcí. KSČ se snaží sdílet své zkušenosti s ostatními zeměmi, ale nic víc. A mimochodem, nikdo to vlastně zvláště nepotřebuje.

Samostatně lze poznamenat, že KSČ ani nezmiňuje žádné znárodnění či vyvlastnění, zejména cizího majetku. Naopak vždy zdůrazňuje, že rozvoj tržních vztahů je její prioritou a vydělávání peněz v Číně je naprosto bezpečné. A to vše obecně není jen ve slovech, neexistují žádné známky opaku.

Navíc zde také musíte pochopit dvě věci, které ostře rozlišují, co bylo v SSSR a co je v Číně. Za prvé, během čínské revoluce bylo vyvlastňování jako metoda přechodu k socialismu používáno extrémně omezeně, pouze ve vztahu k přímo nepřátelským silám. Mao využíval především znárodnění prostřednictvím výkupu. Za druhé nemá cenu srovnávat rychlost zastavování NEPu v SSSR a hypotetickou rychlost brždění NEPu v současné ČLR. Stalinova VKS(b) byla celkem kompaktní organizace a státní aparát byl na dnešní poměry prostě miniaturní. A i za takových podmínek trvalo několik let, než se NEP zlikvidoval. KSČ je prostě gigantická, stomilionová strana, která ovládá gigantický státní aparát a celou vrstvu najatých korporátních manažerů. Tento stroj lze otočit o 180 stupňů pouze postupně, jinak se jednoduše rozpadne. Historie politického, ideového a organizačního vývoje KSČ od počátku 90. let, kdy strana začala početně růst vysokým tempem, dokládá její evolučně-byrokratický charakter. I Pompeo to chápe, a proto neřekl nic o riziku vyvlastnění amerického kapitálu v Číně. Tomu by vůbec nikdo neuvěřil.

Pokud jde o formální antikomunismus projevu, ve skutečnosti se Pompeo, vedení USA a jeho elity nestarají o ideologii, uspořádání moci v jiných zemích a poměr soukromého a státního majetku kdekoli, stejně jako o lidská práva. Zajímají je pouze vyhlídky na zvýšenou konkurenci na světovém trhu a ve světové politice. Ale zároveň se jim samozřejmě nebrání rozdělit Čínu na malá knížectví, aby položili své tlapy na zdroje, výrobu a práci. Američané vždy promlouvají za toto „šíření demokracie“ oběma rukama.

Poté, co Pompeo vysvětlil svým elitám novou strategii vůči Číně, vyzval „spojence“ k nové studené válce:

„Nastal čas, aby svobodné země jednaly. Ne všechny země budou k Číně přistupovat stejně a ani by neměly. Každá země bude muset přijít na své vlastní chápání toho, jak chránit svou suverenitu, jak chránit svou ekonomickou prosperitu a jak chránit své ideály před chapadly Komunistické strany Číny.

Ale vyzývám každého vůdce každé země, aby začal tím, co udělala Amerika - jednoduše trval na reciprocitě, trval na transparentnosti a odpovědnosti ze strany Komunistické strany Číny. Zahrnuje kádr vládců, kteří zdaleka nejsou homogenní.

A tyto jednoduché, výkonné standardy dovolí dojít daleko. Příliš dlouho jsme dovolili KSČ určovat podmínky zapojení, ale už to dělat nebudeme. Svobodné země musí udávat tón. Musíme jednat na stejných principech.

Musíme do písku narýsovat společné čáry, které nelze rozmazat ústupky nebo přemlouváním ze strany KSČ. To je to, co Spojené státy nedávno udělaly, když jsme jednou provždy odmítli nezákonné nároky Číny v Jihočínském moři, když jsme vyzvali země, aby se staly „čistými zeměmi“, aby osobní údaje svých občanů udržely mimo dosah Komunistické strany Číny. Udělali jsme to nastavením standardů.

... Nemůžeme opakovat chyby z minulých let. Výzva ze strany Číny vyžaduje úsilí, energii ze strany demokracií - evropských, afrických, jihoamerických a zejména demokracií indo-pacifického regionu.

A pokud nebudeme jednat hned, KSČ nakonec podkope naše svobody a zničí řád založený na pravidlech, na jehož vybudování naše společnosti tak tvrdě pracovaly. Pokud nyní pokrčíme koleno, mohou se děti našich dětí ocitnout bezmocné vůči Komunistické straně Číny, jejíž činy jsou dnes hlavním problémem svobodného světa.

Generální tajemník Si není předurčen navždy tyranizovat lidi v Číně i mimo ni, pokud mu to nedovolíme.

Tady nejde o zadržování. Neudělejte chybu. Jedná se o komplexní novou výzvu, které jsme ještě nikdy nečelili. SSSR byl uzavřen před svobodným světem. Komunistická Čína už je v našich hranicích.

... Možná je čas na novou skupinu stejně smýšlejících zemí, novou alianci demokracií ... Obrana našich svobod před Komunistickou stranou Číny je posláním naší doby a Amerika je ideálně vhodná k tomu, aby ji vedla, protože naše základní principy nám tuto příležitost dávají."

Z umělého původu koronaviru, růstu jaderného potenciálu a obecně ze všech smrtelných hříchů byla přirozeně obviňována i Čína.

Pompeův projev byl samozřejmě jen začátkem formování „táboru demokracie proti Číně“. Následovaly praktické kroky, které měly přesvědčit ostatní země, aby se k této strategii solidárně připojily.

Evropa reagovala na nový kurz USA extrémně pomalu, ani jedna velká země nepodporovala myšlenku nové studené války. Nezapomínejme, že roky 2020-2021 byly roky největší nezávislosti Evropy na Americe. Indie také nespěchala, aby se připojila k „unii demokracií“.

Spojené státy díky tomu daly dohromady vojenský blok z Anglie a Austrálie (AUKUS), ke kterému se později připojí hlavní rezervu v regionu - Jižní Koreu a Japonsko.

Obecně, uvážíme-li, že takový patetický a „historický projev“ byl zapotřebí k přitažení Anglie a Austrálie, pak svůj úkol jistě splnil. Ve všech ostatních ohledech to byl úder mimo.

Čínská reakce na Pompeův projev přišla až o měsíc později. KSČ se rozhodla jako symbol poselství a odpovědi vybrat Paříž jako místo pro projev ministra zahraničí Wang Yi, jmenovitě Francouzský institut mezinárodních vztahů, který je známý studiem SSSR a Ruska. Samotná odpověď byla tak nudná a očekávaná, jak jen to bylo možné:

„Oživení Číny je zaměřeno na moc státu, prosperitu národa a štěstí lidí. Někteří věří, že renesance Číny má za cíl změnit nebo dokonce dobýt svět, ale taková prohlášení jsou neznalostí čínské historie a čínské civilizace. V krvi čínského národa není žádný gen agrese. Touha po míru a harmonii je zakořeněna v čínském povědomí a slouží jako kulturní zdroj iniciativy ČLR o společenství se společným osudem pro celé lidstvo.“

“Čína je kategoricky proti jakékoli myšlence nové studené války.”

„Multilateralismus musí být pevně bráněn a musí se bojovat proti jednostranným aktům šikany ... je třeba dále rozšiřovat vzájemně prospěšnou spolupráci a bojovat proti izolaci a odpojení ... globální výzvy je třeba překonat společně.“

A tak podobně dále.

Příčemž v čínských médiích Trump dostal širavější charakteristiky: „iracionální člověk“, „žvanil a klaun“, „excentrický a vrtošivý“ atd. Objevily se dokonce informace, že redaktori dostali od úřadů pokyny, aby přestali používat agresivní a urážlivé výrazy vůči prezidentovi USA.

Na pozadí obchodní války zorganizovaly Spojené státy ohledně Tchaj-wanu sérii provokací a vyvolaly skandál jednáním na Aljašce. Vztahy mezi zeměmi vstoupily do fáze studené konfrontace, tentokrát však nejen v rovině politické, ale i ekonomické.

Bidenova administrativa stojí před otázkou, co a jak dál. Ekonomicky nebylo možné Čínu překonat. Také se nepodařilo zorganizovat víceméně velkou politickou frontu. Pro armádu je problematické vyčlenit ještě více prostředků. Návrat ke starému formátu vztahů je zaprvé z čistě domácího hlediska nerentabilní, protože opozice okamžitě odepíše Bidena a jeho tým jako čínské agenty, a zadruhé je to strategicky nemoudré, protože hodnocení hrozby pro čínský hospodářský a politický růst jsou pouze roste. Korporátní a finanční elity, oligarchy ještě pořád hřejí juany v kapsách, a i proto nevytvořily konsolidovanou pozici v této otázce.

Ve stejné době ve vedení USA od poloviny 2010. Panoval názor, že z globálního politického hlediska je nutné uzavřít kruh nepřátelských sil kolem Číny, aby se na ni maximalizoval tlak. Klíčem k vyřešení tohoto problému je Rusko, které má s Čínou gigantickou pozemní hranici a dodává Číně strategické zdroje. Nalákání Ruské federace na stranu Spojených států nebo změna moci v Rusku na proamerickou by byla vítěznou kartou v konfrontaci mezi Spojenými státy a Čínou. Zdá se, že to byl jeden z významných důvodů prudkého zhoršení vztahů s Ruskem na začátku 20. let 20. století. A to všechno nezačalo SVO. Nejprve došlo k pokusu o převrat v Bělorusku, poté v Kazachstánu. Příběhy se Skripalem a Navalným měly vytvořit obraz Ruska jako nepřítele Západu. Ukrajina byla poslední kapkou.

Nyní je všem na obou stranách ukrajinské fronty jasné, že ukrajinské ozbrojené síly se několik let připravovaly jako úderná jednotka NATO a zahájení SVO se objektivně stalo preventivním úderem. Je těžké si představit, jaké důsledky by mělo, kdyby Zelenskij spustil svoji operaci jako první ve snaze zničit LDPR a znovu dobýt Krym. A to by se nevyhnutelně stalo a také i s Himmarsy, Leopardy a Abramsy, ale za pro Rusko mnohem nevýhodnějších vojensko-taktických podmínek.

Nestojí za to věřit propagandě Západu a západních liberálů, že obrovské, silné, agresivní Rusko zaútočilo na malou, slabou, mírumilovnou Ukrajinu. USA a Západ udělaly z Ukrajiny agresivní, militaristický celek, jehož podstatou je bojovat s Ruskem do úplného vyčerpání jeho zdrojů. Pokud by k SVO nedošlo, pokud by prvotní iniciativa byla na straně ukrajinských ozbrojených sil, bylo by zapotřebí mnohem většího úsilí, aby byl dokonce jen chráněn Donbass a Krym, nemluvě o úplné eliminaci hrozby ze strany ukrajinských ozbrojených sil. Navíc všechny Zelenského řeči o hranicích z roku 1991 nejsou nic jiného než lest. Útoky na oblast Belgorod, Kursk a další pohraniční oblasti nedovolí zalhat.

Bidenův tým se zaměřil na eskalaci vojenského konfliktu v Evropě a prosadil rétoriku nové studené války a určil, že Spojené státy jsou odhodlány „zadržet Čínu jak ekonomicky, tak politicky“. To už byla revize Pompea a Trumpa, kteří přímo řekli opak, že není potřeba zadržování, ale nápor, nová studená válka proti komunismu. Zároveň ale Bidenův kurz nelze nazvat návratem ke starému formátu Nixona. AUKUS vznikl už za Bidena, pod jeho vedením se organizovaly i provokace kolem Tchaj-wanu a obchodní válku nikdo nezastavil.

Co způsobilo část ústupu USA - neúspěch první fáze studené války, vnitřní debaty o přístupu k Číně nebo touha nejprve jednat s Ruskem a poté se zaměřit na Čínu - není zcela jasné. Ale rozhodně byste

neměli věřit, že další taktické kličkování ve Spojených státech je způsobeno změnou lidí u moci z republikánů na demokraty. Spíše naopak, dosazení Bidena k moci a taktický ústup v agresi proti Číně mají jeden důvod. Trump a jeho tým nabídli svou vizi zahraniční politiky americké oligarchii, ta ukázala její nekonzistentnost, takže právo „řídít“ přešlo na jejich odpůrce z Demokratické strany.

Přibližně stejný názor zastávali v Číně. Většina čínských expertů na mezinárodní záležitosti, ještě před tím, než se Biden dostal k moci, věřila, že za prvé, ve Spojených státech existuje absolutní shoda obou stran na potřebě omezit Čínu a bojovat proti ní, a za druhé, po fázi agrese bude následovat fáze Obezřetnější obchodní politiky, vztahy a vojenská protiopatření, za třetí, tlak na technologicky vyspělá průmyslová odvětví se jen zvýší, protože jde o nejcitlivější oblast pro Ameriku.

V listopadu 2022 se Biden setkal s Siem tváří v tvář, kde se tři hodiny za zavřenými dveřmi diskutovalo o „červených liniích“, tak milovaných na Západě.

“Budeme soutěžit energicky,” řekl Biden, “ale nevyhledáváme konflikty, snažíme se tuto soutěž řídit odpovědným způsobem.”

Spojené státy tak prokázaly slabost a strach z otevřené konfrontace s ČLR. Číňané místo toho, aby využili této slabosti, pokračovali ve své smířlivé linii.

„Čína se nikdy nesnažila změnit mezinárodní pořádek, nezasahuje do vnitřních záležitostí USA a nemá v úmyslu USA zpochybnit nebo je vytlačit,“ zopakoval Si.

„Červené čáry“ nebyly veřejně vytyčeny Spojenými státy a po setkání neproběhla žádná společná tisková konference. Na Ukrajině se mohli jen „shodnout“ na tom, že obě strany považují použití jaderných zbraní za nepřijatelné. Setkání zkrátka nepřineslo žádné reálné výsledky, kromě vágní formulace formátu vztahů mezi zeměmi – „odpovědná soutěž“.

Americká linie k oslabení konfrontace, i když převážně ve slovech, se nejplněji projevila v projevu poradce pro národní bezpečnost Sullivana v dubnu 2023, který si činil nárok nejen na nový program zahraniční politiky USA staronového kandidáta Bidena, ale také k nějakému kompromisu obou stran. Vedení USA podle ní za prvé připustilo, že tržní ekonomika amerického typu se ukázala jako neefektivní a prohrává s tou čínskou, za druhé, že tržní ekonomika a nepotlačitelná liberalizace vedly ke stratifikaci, což ohrožuje vnitřní politická krize, za třetí, že důraz na finanční sektor a sektor služeb byl chybou a vedl k deindustrializaci země, za čtvrté, že globalizace již není pro Ameriku zisková a za páté, že je nutné bojovat proti změně klimatu bez poškození průmyslu. Bidenuv tým zřejmě vstřebal některé republikánské teze.

Ústředním prvkem nového programu byla reindustrializace Ameriky, tedy to, co řekl a snažil se realizovat Trump. Rozdíl mezi přístupem republikánů a demokratů byl však v tom, že první spoléhali pouze na protekcionismus, zatímco ti druzí začali mluvit o keynesiánství, tedy aktivní roli státního kapitálu v ekonomice.

Pokud jde o Čínu, Sullivan zopakoval, co jeho šéf řekl dříve:

“Nezastavujeme obchod ... Spojené státy nadále udržují silné obchodní a investiční vztahy s Čínou ... konkurujeme s Čínou na několika frontách, ale nevyhledáváme konfrontaci ani konflikty.”

Spojené státy zároveň navrhly řadu alternativ k projektu Hedvábná stezka pro jiné země, zejména PGII (Partnership for Global Infrastructure and Investment), slibující chudým zemím investice v hodnotě bilionů dolarů.

Od Sullivanova projevu uplynulo téměř dva a půl roku, ale žádné významné ekonomické reformy zatím nenásledovaly. Byrokratická většina amerického státu se podle všeho začne hýbat až po volbách a nyní politická elita čeká na souhlas a reakci finančních elit. Sullivanův plán není o nic méně ambiciózní než Rooseveltův New Deal. Realizace této „perestrojky“, jak ji nazval americký tisk, však lze přenést na republikánského kandidáta, protože jde skutečně o obsahový kompromis. Navíc se zdá, že Trump bude „v důchodu“, a to, jak se mi zdá, snižuje šance Bidena na vítězství.

Během posledních dvou let Spojené státy, aniž by upustily od sankcí, obchodní války a ekonomické konfrontace s Čínou, napodobovaly uvolnění napětí v politické sféře. Obnovily se kontakty a setkání na vysoké úrovni a v současné době se připravuje summit mezi Si Ťin-pchingem a Bidenem. Onehdy, v září 2023, se Wang Yi setkal se Sullivanem a jako obvykle souhlasil s dalším jednáním. Zatímco však mluvíme pouze o zastavení růstu napětí, není jasné, jaký kompromis mezi Spojenými státy a Čínou by mohl existovat. Nebo spíše je jasné, že Spojené státy se budou i nadále snažit rozdělovat svět do sfér vlivu s Čínou a Čína zase odmítne podobné hegemonické mámení Ameriky.

V literatuře je zvykem všemožně chválit uvolnění ve vztazích mezi supervelmocemi. Vždy se zasazují o mírové a bezkonfliktní řešení rozporů a řešení problémů. Praxe studené války mezi USA a SSSR však nijak zvlášť nevybízí k víře v sílu abstraktního humanismu.

Faktem je, že zatímco v konfrontaci mezi SSSR a Západem před a po začátku studené války byla iniciativa na straně Ruska, detente a dohody byly použity ve prospěch SSSR. Stalin se navíc nebál porazit Japonce v Mongolsku, zaútočit na Finsko, anektovat západní Ukrajinu, Bělorusko, pobaltské státy a Besarábii a podporovat nastolení lidově demokratických režimů ve východní Evropě. Nebál se vyloučení ze Společnosti národů a odsouzení z Washingtonu, Londýna a Paříže, protože vedení SSSR věřilo, že mu historie dá za pravdu.

Když po smrti Stalina ztratil SSSR iniciativu v konfrontaci se Západem, všechna zmírnění napětí, vyjednávání a uvolnění hrály vždy proti němu. Spojené státy lstivě využily naivní samolibosti a mírumilovnosti vedení KSSS.

Historie studené války učí, že neskončila kompromisy a dohodami, ale eliminací jedné ze stran.

Navíc je mylné předpokládat, že v boji velmocí neexistují správné a nesprávné, pokrokové a reakční síly, že jsou všechny ekvivalentní pro dějiny, pro budoucnost lidstva. I když jsou všechny strany konfrontace nesympatické a nejednoznačné, pro nás, obyčejné lidi, pro budoucnost naší planety vždy existuje „menší zlo“. Není proto pochyb, že jakékoli oslabení hegemonie USA je progresivním trendem světové politiky. USA se dávno proměnily v banditský stát. (Tak jako jím byla Anglie a mnohé rysy z té doby v Anglii přetrvávají nadále - pozn.překl.)

Vedení KSČ to vše na jedné straně chápe a připouští, že protiimperialistická orientace se v ideologii strany dokonce rozvíjí. Ale na druhou stranu se Čína stále více přiklání k pozdní sovětské politice appeasementu a hledání nějaké stabilní stability. Čína se opírá o OSN, nechce vytvořit antiimperialistický blok zemí a všemi možnými způsoby se vyhýbá konfrontaci se Spojenými státy, jako by si neuvědomovala její nevyhnutelnost.

Není snadné posoudit mechanismy a vnitřní prameny formování politiky KSČ, ale lze říci několik věcí a také vyslovit předpoklady.

Za prvé, z hlediska ideologie a programové strategie KSČ v Číně do roku 2050 dochází k budování první etapy socialismu, té velmi smíšené ekonomiky, „socialistického trhu“ pod diktaturou KSČ. V důsledku toho KSČ plánuje tak mít zemi, která bude ekonomickým lídrem ve všem, s prosperující populací a pokročilými technologiemi. Proto se jim nyní zdá předčasné zaplést se do studené války se

Spojenými státy, raději hrají o čas, který, jak se jim zdá, pracuje pro Čínu.

Za druhé, zdálky se nám zdá, že čínská společnost je docela monolitická, protože Číňané jsou tak poslušní, bojácní asijští patrioti, kteří jdou v šiku se stranou a jejím vůdcem Si. Ve skutečnosti tomu tak zdaleka není. KSČ vede nelítostný vnitrostranický boj a naprostá většina obyčejných Číňanů jsou ti nejbanálnější obyvatelé, kteří nemyslí na to, jak zničit americký imperialismus, ale na hypotéky, půjčky a zahraniční auta. Vládnout Číně proto také znamená přizpůsobit se vědomí a aspiracím lidí. Navzdory propagandistickému úsilí KSČ není čínská společnost ještě nijak zvlášť připravena na těžkosti a vojenské konflikty. Zejména vrstvy bohatých Číňanů.

Za třetí, vedení KSČ, jak je uvedeno výše, je výrazně omezeno rozsahem stranických a státních aparátů. Mobilizační povaha politiky se zastavila v bažině byrokracie; KSČ trpí vážným nedostatkem ideologického a kompetentního personálu. To je dobře patrné z obsahu zpráv na sjezdech strany. Řízení velkého státu obecně je vždy velmi obtížné a přimět ho k rychlému jednání v rychle se měnícím prostředí globálního konfliktu dvojnásob.

Ukazuje se tedy, že vztahy mezi Čínou a Spojenými státy se spontánně zhoršují pod vlivem objektivního faktoru - ekonomický a politický vývoj Číny probíhá na úkor americké hegemonie. A vnitřní podmínky pro přechod k otevřené konfrontaci, alespoň v podobě studené války, teprve dozrávají. Navíc jak v rámci USA, tak v rámci Číny. Nicméně, tak či onak, pokud se povaha moci v zemích nezmění, střet mezi Čínou a Spojenými státy je nevyhnutelný. Jen historie posoudí, kdo bude mít prospěch z dočasného uvolnění.

AUTOR: Anatolij Širokoborodov

Zpracoval: Peter008/Pokec24

ZDROJ: <https://alternatio.org/>